

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Nationalekonomiska institutionen

Vilka faktorer påverkar hemlösheten i Sverige?

- En studie av individuella och strukturella faktorerers inverkan på
hemlösheten i svenska kommuner

Kandidatuppsats i Nationalekonomi, HT 2013

Författare: Vanessa Nordmark

Handledare: Andreas Bergh

Sammanfattning

Uppsatsens titel: Vilka faktorer påverkar hemlösheten i Sverige? – En studie om individuella och strukturella faktorerers inverkan på hemlösheten i svenska kommuner

Författare: Vanessa Nordmark

Handledare: Andreas Bergh

Seminariedatum: 17 januari 2014

Ämne/Kurs: NEKH01, kandidatuppsats i nationalekonomi, 15 hp

Nyckelord: Hemlöshet, Individuella orsaker, Strukturella orsaker, Regression och Svenska kommuner.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka vilka faktorer som har en inverkan på hemlösheten i svenska kommuner.

Metod: För att undersöka vilka faktorer som påverkar hemlösheten, samt i vilken utsträckning, har multipel regressionsanalys använts. Då en del variabler är av kvalitativ natur, har dessa gjorts om till dummyvariabler för att tillåtas att mätas kvantitativt.

Teori: Studien baseras på teori och tidigare forskning kring bakomliggande individuella och strukturella faktorer.

Empiri: Empirin består av sammanställningar av insamlat datamaterial som speglar hemlösheten samt de bakomliggande faktorer som valts att undersökas.

Slutsats: Vid regressionsanalys går det att påvisa att utländsk bakgrund, ekonomiskt bistånd, politisk styrning samt befolkningsstorlek har positiv inverkan på andelen hemlöshet i kommunerna. Kommuner som, under de senaste sju åren, har haft vänster- eller högerstyre har högre hemlöshet än kommuner som har haft blocköverskridande styre eller maktskifte.

Summary

Project title: What factors affect homelessness in Sweden? – A degree project about how individual and structural factors affect homelessness in Swedish municipalities.

Author: Vanessa Nordmark

Advisor: Andreas Bergh

Seminar date: January 17th 2014

Course: NEKH01, Degree Project Undergraduate level, Economics, 15 ECTS

Key words: Homelessness, Individual factors, Structural factors, Regression and Swedish municipalities.

Purpose: The purpose with the thesis is to investigate which factors affect homelessness in Swedish municipalities.

Methodology: I have used a multiple regression model in order to find and analyze the underlying reasons for homelessness. Some factors are qualitative, and have therefore been transformed into dummy variables in order to be analyzed quantitatively.

Theory: The study is based on theories and previous research within the areas of homelessness and the individual and structural factors that may affect the problem.

Empirical foundation: The empirical foundation consists of collected data, describing homelessness and the underlying factors that are studied.

Conclusions: Using multiple regression analysis, I have found that foreign background, economic aid, politics and population size have a positive effect on homelessness.

Municipalities that, during the past seven years, have had left or right political governance, have bigger problems with homelessness compared to municipalities with mixed governments or power shifts.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syfte och problemformulering.....	7
1.3 Avgränsningar	8
1.4 Huvudresultat.....	9
1.5 Disposition	9
2. Metod	9
2.1 Forskningsstrategi.....	10
2.2 Datainsamling.....	10
2.2.1 Källkritik	11
2.3 Multipel regressionsanalys.....	11
2.3.1 Beroende variabel.....	13
2.3.2 Oberoende variabler	13
2.4 Ekonometriska test	14
2.4.1 Hypotesprövning.....	14
2.4.2 P-värde och signifikansnivå.....	14
2.4.3 Determinationskoefficient	15
2.4.4 Multikolinjäritet.....	15
2.4.5 Heteroskedasticitet	15
2.4.6 Interaktionsvariabel	16
3. Teori	17
3.1 Individuella orsaker	17
3.1.1 Arbetslöshet	17
3.1.2 Ekonomiskt bistånd	18
3.1.3 Missbruk.....	18
3.1.4 Ohälsa	18
3.1.5 Utländsk bakgrund	19
3.2 Strukturella orsaker	19
3.2.1 Politik	19
3.2.2 Befolkningsstorlek.....	20
3.2.3 Bostadsmarknaden.....	20
3.3 Tidigare forskning kring hemlöshetens orsaker.....	21
3.3.1 Hur detta arbete skiljer sig från tidigare forskning	22
4. Empiri	23
4.1 Variabler och datamaterial.....	23
4.1.1 Politisk styrning.....	24
4.1.2 Arbetslöshet	26
4.1.3 Befolkningsmängd	26
4.1.4 Läget på bostadsmarknaden	26
4.1.5 Ekonomiskt bistånd	27
4.1.6 Missbruk	27
4.1.7 Sjuktalet.....	28
4.1.8 Utländsk bakgrund	28
4.2 Utelämnade variabler och modellens svagheter.....	28
5. Resultat	29
5.1 Förord till resultat och analys.....	29
5.2 Regressionsanalys	30

5.2.1 De slutliga regressionerna	31
5.2.2 Övriga test.....	33
5.3 Slutsats och sammanfattning	34
5.4 Svar på hypoteser	34
5.5 Analys av resultat.....	34
6. Diskussion	36
6.1 Diskussion kring resultatet	36
6.2 Förslag till vidare forskning	39
7. Referenser.....	40
8. Appendix	43

1. Introduktion

Detta avsnitt syftar till att ge bakgrundsinformation följt av presentation av syfte och problemformulering. Därefter redovisas avgränsningar i uppsatsen, följt av huvudresultat och en beskrivning av uppsatsens disposition.

1.1 Bakgrund

Medelåldersmän med missbruksproblem har ofta varit bilden av en typisk hemlös i Sverige (Socialstyrelsen 2011, s. 15). Detta är dock inte hur verkligheten ser ut idag. Bland de hemlösa individer som lever i Sverige idag finns ett ökat antal kvinnor, ett ökat antal utrikesfödda och en minskande andel med missbruksproblem eller psykisk ohälsa (Socialstyrelsen 2011, s. 54). År 2011 gjorde Socialstyrelsen en mätning på antalet hemlösa i Sverige och fann att cirka 34 000 personer lever utanför den ordinarie bostadsmarknaden. En tidigare mätning, som gjordes år 2005, indikerar att hemlösheten har ökat sedan dess (Socialstyrelsen 2011, s. 71).

För perioden 2012-2013 har en hemlöshetssamordnare, Michael Anefur, med uppdrag att motverka hemlösheten och stödja kommunerna i deras arbete, tillsatts av regeringen (SOU 2012 s. 4). Detta, samt det faktum att hemlösheten har ökat under den senaste tiden, gör att hemlöshetsproblemet fortfarande känns aktuellt och att de bakomliggande orsakerna till hemlösheten är intressanta att undersöka.

Definitionen av hemlöshet har förändrats under 2000-talet. När Socialstyrelsen undersökte hemlöshetens omfattning år 2011 användes definitionen:

Situation 1. *Akut hemlöshet.* Individer som lever på gatan eller människor som är hänvisade till akutboende, jourboende, skyddat boende eller härbärge.

Situation 2. *Institutionsvistelse och kategoriboende.* Individer som inte har en egen bostad och inom tre månader ska skrivas ut från en kriminalvårdsanstalt, behandlingsenhet eller stödboende.

Situation 3. *Långsiktiga boendelösningar*. Individer som inte har en egen bostad men som bor i en bostad som kommunen har ordnat, exempelvis försökslägenhet eller träningslägenhet.

Situation 4. *Eget ordnat kortsiktigt boende*. Individer som är inneboende under en kortare tid än tre månader.

(Socialstyrelsen 2011, ss. 19-20).

År 2011 befann sig cirka 4500 personer i situation 1, cirka 5600 personer i situation 2, cirka 13 900 personer i situation 3 och cirka 6 800 individer i situation fyra (Socialstyrelsen 2011, s. 25). Utöver dessa situationer finns även individer som kategoriserats som hemlösa med "annat" boende, det vill säga boendesituationer som inte passar inom ramen för någon av de fyra kategorierna. Det finns även ett bortfall på ca 4 %, med registrerade hemlösa vars boendeform inte är till Socialstyrelsens kännedom (Socialstyrelsen 2011, ss. 26-27).

Hemlöshetsproblemet i Sverige är stort och mycket har gjorts, och görs, för att bekämpa det. Trots det så har inget land, Sverige inkluderat, lyckats bekämpa problemet helt och hållet (Swärd 2008, s. 7). För att ha en chans att lösa problemet krävs mer forskning i ämnet, som bland annat studerar de bakomliggande orsakerna till varför hemlösheten existerar.

1.2 Syfte och problemformulering

Denna uppsats syftar att undersöka vilka faktorer som påverkar hemlösheten. Hemlöshet är ett komplext problem som kan bero på en mängd olika orsaker (Socialstyrelsen 2011, s. 15), så för att undersöka vad som orsakar hemlösheten krävs således att man studerar ett flertal olika indikatorer. Då hemlöshetspolitiken under den senaste tiden har utvecklats på kommunal nivå och statens inverkan på det motverkande arbetet har minskat kraftigt (Löfstrand 2005, s. 19), kommer undersökningen att baseras på datamaterial från de svenska kommunerna.

De indikatorer som valts att undersöka tillhör de faktorer som vid tidigare forskning och kartläggning av hemlösheten i Sverige har ansetts vara de som mest frekvent diskuteras.

De orsaker som tas hänsyn till är politisk styrning i kommunerna, läget på bostadsmarknaden, antal personer i frivillig institutionsvård på grund av missbruk, andel arbetslösa i kommunen, ekonomiskt bistånd per invånare, befolkningsmängd, andel invånare med utländsk bakgrund samt sjuktalet i kommunerna. Dessa faktorer är av individuell och strukturell karaktär, vilket diskuteras vidare i avsnitt 3. Uppsatsens frågeställning är;

Vilka faktorer påverkar hemlösheten i Sverige?

1.3 Avgränsningar

Fler observationer i analyserna hade potentiellt stärkt resultaten, men eftersom att siffrorna på antalet hemlösa blev mindre och i vissa fall obefintliga när storleken på kommunen blev för liten, ansågs det lämpligt att utföra analysen på Sveriges åttio största kommuner. Eftersom att statistiken på hemlösheten är för året 2011, och orsak kommer före verkan, bedömdes det lämpligt att studera de påverkande faktorerna från året 2010. Att studera faktorerna under en längre period fram till mättillfället för hemlöshetens utsträckning hade troligtvis gett en mer tillförlitlig bild av faktorernas inverkan, men då Socialstyrelsens mätningar inte är jämförbara över tid, bland annat till följd av en ändrad definition av hemlöshet (Socialstyrelsen 2011, s. 54), fattades beslutet att endast utföra analysen med grund i datamaterialet från mätningen 2011.

Det finns individer som befinner sig utanför definitionen för de fyra olika hemlöshetssituationerna som beskrivs i avsnitt 1.1. Dessa har kategoriserats under kategorin "annat" vid kartläggning av hemlösheten (Socialstyrelsen 2011, s. 111). Eftersom att jag vill ta hänsyn till även dessa individer i undersökningen, kommer inte de fyra hemlöshetssituationerna att skiljas åt i resultaten. Utifrån de variabler vars effekt på hemlösheten har valts att undersökas är det alltså inte möjligt att dra slutsatser om hur de olika hemlöshetsgrupperna påverkas.

En annan avgränsning är att Socialstyrelsens kartläggning av antalet hemlösa i kommunerna inte inkluderar utrikes födda personer som ej fått permanent uppehållstillstånd. Detta kan anses missvisande då en stor del av de individer som lever i akut hemlöshet är EU-migranter och denna grupp växer stadigt i framför allt Stockholm,

Malmö och Göteborg (Stockholms Stadsmission 2012, s. 22). De resultat och slutsatser som denna undersökning bidrar till är således inte applicerbara på en andel av de utlandsfödda hemlösa som syns på gatorna i flera av landets kommuner.

1.4 Huvudresultat

Utländsk bakgrund har en statistiskt säkerställd positiv inverkan på hemlösheten och samma gäller ekonomiskt bistånd och befolkningsstorlek. Det går även att säkerställa att kommuner som haft antingen allians- eller vänsterstyre under åren 2006-2013 har en högre hemlöshet än kommuner som haft blocköverskridande styre eller maktskifte under de åren.

1.5 Disposition

Uppsatsen inleds med avsnittet för inledning där bakgrundsinformation ges, följt av syfte och problemställning, avgränsningar och huvudresultat. I metodavsnittet beskrivs tillvägagångssättet för uppsatsen. Metod för datainsamlingen och källkritik framförs, följt av en presentation av multipel regressionsanalys. De variabler som valts ut i undersökningen redogörs för i detta kapitel samt övriga tester på datamaterialet. I teoriavsnittet presenteras teorier som ligger till grund för valet av variabler samt en sammanfattning av tidigare forskning. Därefter redogörs för hur denna undersökning skiljer sig från tidigare forskning. I empiriavsnittet presenteras deskriptiv statistik samt definitioner för de valda variablerna. Avsnittet avslutas med presentation av utelämnade variabler och svagheter i modellen. I resultatavsnittet presenteras resultaten från regressionsanalys och övriga tester. Sedan ges en sammanfattning av resultaten och svar på hypoteserna följt av analys. I det avslutande kapitlet, diskussion, diskuteras resultaten och till sist ges förslag till vidare forskning.

2. Metod

I detta avsnitt redovisas tillvägagångssättet för uppsatsen. Metoden för datainsamling presenteras följt av en beskrivning av multipel regressionsanalys. Därefter definieras några teoretiska begrepp och övriga tester på datamaterialet.

2.1 Forskningsstrategi

Forskningsstrategin i denna uppsats är kvantitativ. En kvantitativ metod har använts då syftet är att finna samband mellan numeriska tal och på så sätt dra slutsatser om hur verkligheten ser ut (Dahmström 2011, s. 417). En del av de variabler som undersöks är av kvalitativ form, exempelvis läget på bostadsmarknaden (brist, överskott eller balans) och har då gjorts om till dummyvariabler för att kunna mätas kvantitativt. Praktiskt innebär det att de olika utfallen delas in i två grupper, 0 och 1, och blir på så sätt numeriska (Dougherty 2011, s. 224). Dummyvariabler beskrivs mer ingående i avsnitt 4.1.1.

2.2 Datainsamling

Data från 80 svenska kommuner har valts ut för analysen. Dessa kommuner är utvalda på basis av att de är de största kommunerna i Sverige, med utgångspunkt i befolkningsstatistik från Statistiska Centralbyrån år 2010 (SCB 1). Valet av ett urval bestående av de åttio största kommunerna gjordes eftersom att en andel mindre kommuner hade bristfällig statistik över hemlösheten eller de faktorer vars inverkan på hemlösheten studerats.

Enbart sekundärdata har använts i undersökningen, vilket är data som är insamlat vid ett tidigare tillfälle (Dahmström 2011, s. 14). Sekundärdata har använts eftersom att det är billigare än insamling av primärdata, är mindre tidskrävande och man bör alltid försöka att komma så långt som möjligt på den information som redan finns insamlad (Dahmström 2011, s. 127). Siffrorna för hemlösheten har tagits från Socialstyrelsens mätning år 2011 (Socialstyrelsen 2011, ss. 111-119) och jämförts med befolkningsstatistiken för att få hemlösheten i procentandelar.

För att kunna analysera sambanden mellan variabler krävs att orsak kommer före verkan (Rosen & Gayer 2010, s. 20). Med detta i åtanke har statistik för år 2010 använts för de oberoende variablerna (med undantag för politisk styrning där statistiken speglar åren

2006 och 2010), och för den beroende variabeln har datamaterial för år 2011 använts. Genom detta har jag försökt undvika ett så kallat nonsenssamband, det vill säga ett statistiskt signifikant samband som tillkommit av en slump och inte existerar i verkligheten (Dahmström 2011, s. 215). Om statistisk signifikans finns, så har resultaten även analyserats efter egen förmåga för att kunna dra slutsatser om huruvida de oberoende variablerna påverkar den beroende variabeln, som i detta fall är andelen hemlösa.

När det gäller politisk styrning ansågs det lämpligt att räkna de kommuner som har haft samma politiska majoritet sedan valet 2006 som antingen höger- eller vänsterstyrda. Anledningen till att studera den politiska styrningen under sju års tid är för att det kan ta tid för de styrande att påverka. För att kunna dra några slutsatser kring politisk majoritet och dess inverkan på hemlösheten ansågs det alltså lämpligt att studera variabeln under ett flertal år. De kommuner som fått ett maktskifte år 2010 är representerade i datamaterialet som Maktskifte och de kommuner med blocköverskridande majoritet innan och efter valet är representerade som Blocköverskridande.

2.2.1 Källkritik

I undersökningen har information hämtats från tidskrifter och böcker som anses ha en hög tillförlitlighet. Det datamaterial som samlats in och ligger till grund för regressionsanalysen kommer uteslutande från Statistiska centralbyrån, Boverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Sveriges kommuner och landsting samt Socialstyrelsen.

2.3 Multipel regressionsanalys

Allt datamaterial har sammanställts i Microsoft Excel och sedan importerats till dataprogrammet eViews för att göra regressionsanalyser och övriga tester. Den metod som används för att hitta samband i materialet kallas för *Ordinary Least Squares*, förkortat OLS. OLS är den mest använda metoden för regressionsanalys och innebär att

kvadratsumman av residualerna¹ minimeras. Genom minimering av residualernas kvadratsumma ges en effektiv skattning av de verkliga värdena (Dougherty 2011, s. 87).

En regressionsanalys estimerar förhållanden mellan olika parametrar. OLS-estimatens anses vara BLUE (den bästa linjära väntevärdesriktiga skattningen) enligt *Gauss-Markov teoremet*, givet att sex stycken antaganden (se bilaga 8.1) är uppfyllda (Dougherty 2011, s. 132). De regressioner som har utförts i denna studie har således utförts med en strävan efter att estimaten ska vara BLUE. Datamaterialet har sedan testats för olika företeelser, exempelvis heteroskedasticitet, som kan orsaka fel i analysen. Dessa kommer att diskuteras mer ingående nedan.

I en multipel regressionsanalys ingår fler än en oberoende variabel som förklarar en beroende variabel (Dougherty 2011, s. 151). Om samtliga variabler som har en effekt på hemlösheten skulle tas med i regressionen, vilket inte är helt möjligt i praktiken, gör multipel regressionsanalys det möjligt att exakt säga hur varje variabel påverkar hemlösheten (Rosen & Gayer 2010, s. 26). De oberoende variablerna är åtta stycken i undersökningen. Politisk styrning är indelad i tre olika dummyvariabler (se figur 1, sida 26). Två av dessa har kallats för Vänsterstyre och Högerstyre. Utöver dessa inkluderades ytterligare en dummyvariabel, döpt till Konkurrens, i syfte att undersöka om politisk konkurrens (där det skiljde mindre än fem procent i röstandelar mellan blocken i kommunvalen 2006 och 2010) leder till en ökad hemlöshet eller inte. Ekonomiskt bistånd och Befolkning innehåller båda observationer med stor spridning och därför har den naturliga logaritmen beräknats för dessa två variabler.

Den multipla regressionsmodellen ser ut som följande:

$$H = \beta_0 + \beta_1(VS) + \beta_2(AS) + \beta_3(K) + \beta_4(A) + \beta_5(B) + \beta_6(BM) + \beta_7(E) + \beta_8(M) + \beta_9(S) + \beta_{10}(U) + \varepsilon$$

Där:

---

¹ En residual är skillnaden mellan det faktiska värdet av Y vid en observation och det estimerade värdet som ges vid regression (Dougherty 2011, s. 87).

H = Hemlöshet
VS = Vänsterstyre
AS = Alliansstyre
K = Konkurrens
A = Arbetslöshet
B = (Log) Befolkning

BM = Bostadsmarknad
E = (Log) Ekonomiskt bistånd
M = Missbruk
S = Sjuktalet
U = Utländsk bakgrund
 ε = Slumpterm

Hemlöshet är den beroende variabeln, ε är en slumpterm och de övriga är de oberoende variablerna som ska förklara hemlösheten. Hemlöshetens variation förklaras alltså av en slumpmässig och en systematisk del.

2.3.1 Beroende variabel

I undersökningen är den beroende variabeln Hemlöshet. Statistiken för den beroende variabeln är hämtad från Socialstyrelsens hemlöshetskartläggning som gjordes år 2011 och speglar det totala antalet hemlösa, från samtliga fyra hemlöshetsituationer, i kommunerna (Socialstyrelsen 2011, s. 111). Siffrorna för variabeln mättes sedan i procentandelar och tillkom genom att dela hemlöshetsantalet med befolkningsmängden för varje kommun. För att undvika små tal med många decimaler multiplicerades sedan siffrorna med 100 och således måste koefficienterna divideras med 100 för en korrekt tolkning av resultaten.

2.3.2 Oberoende variabler

Genom att studera tidigare forskning och teorier inom ämnet valdes ett antal faktorer ut för att beskriva hemlösheten:

- Politisk styrning
- Arbetslöshet
- Ekonomiskt bistånd
- Sjuktalet
- Missbruk
- Läget på bostadsmarknaden

- Utländsk bakgrund
- Befolkningsstorlek

Som tidigare nämnt utvecklades faktorn Politisk styrning till tre olika variabler; Vänsterstyre, Alliansstyre samt Konkurrens. De mått som använts för de olika variablerna redovisas i avsnitt 4.1 och bakomliggande teori för varje variabel presenteras i avsnitt 3.

2.4 Ekonometriska test

2.4.1 Hypotesprövning

Hypotestest har använts efter regression för att visa om variablerna är signifikanta eller ej. Formellt formulerades en nollhypotes, H_0 , och en mothypotes, H_1 . Nollhypotesen säger att det råder oberoende mellan variablerna och mothypotesen säger att det finns ett samband mellan variablerna (Dahmström 2011, s. 241). Hypoteser kommer att redovisas för varje oberoende variabel i avsnitt 4.1.

Med hjälp av P-värdet, som förklaras mer ingående nedan, kan nollhypotesen antingen förkastas eller inte förkastas. Om nollhypotesen förkastas innebär det att ett samband mellan variablerna går att säkerställa (Dahmström 2011, s. 243).

2.4.2 P-värde och signifikansnivå

För att se om variablernas effekt på hemlösheten är signifikanta har variablernas P-värden, "Prob-values", studerats. P-värden har studerats med en signifikansnivå på 5 procent. Ju lägre signifikansnivå man väljer, desto mindre risk är det att man felaktigt förkastar en sann nollhypotes, även kallat Typ I fel (Dougherty 2011, s. 40). För en signifikansnivå på 10 procent förkastas felaktigt en sann nollhypotes 10 procent av gångerna. Ett P-värde som är mindre än 0.01 innebär att nollhypotesen kan förkastas på en 1-procentsnivå, vilket innebär att en sann nollhypotes endast förkastas 1 procent av gångerna (Dougherty 2011, s. 139).

En signifikansnivå på fem procent, som använts i denna studie, innebär att förklarande variabler med 0.05 eller mindre i P-värde räknas som signifikanta variabler i modellen. Denna signifikansnivå valdes på grund av att resultatet anses få en hög tillförlitlighet utan att samtidigt riskera exkludering av för många eventuellt påverkande variabler. Övriga variabler, med P-värden som överstiger 5-procentsnivån, kommer alltså inte att inkluderas som förklarande variabler i modellen.

2.4.3 Determinationskoefficient

Determinationskoefficienten, R^2 , är en del av regressionsresultatet. R^2 representerar ett tal mellan 0 och 1, där 1 innebär att residualerna är noll och att regressionslinjen precis representerar de riktiga observationerna. Ett högt värde på determinationskoefficienten, som dock sällan antar ett högre värde än 0.5, antyder på att modellen är väl anpassad (Dougherty 2011, s. 106).

2.4.4 Multikolinjäritet

Om det råder en hög korrelation mellan de förklarande variablerna, som leder till en ökad risk att få felaktiga estimat av koefficienterna, kan datamaterialet sägas lida av problemet multikolinjäritet. För att testa datamaterialet för multikolinjäritet studerar man korrelationen mellan variablerna (Verbeek 2012, ss. 43-46).

När man studerar korrelationen kan korrelationskoefficienten² anta ett värde mellan -1 och 1. Värdet 0 innebär att variablerna inte har något samband, -1 innebär ett perfekt negativt samband och 1 innebär ett perfekt positivt samband (Dougherty 2011, s. 22). Datamaterialet har testats för multikolinjäritet i programmet eViews. För att upptäcka multikolinjäritet har korrelationsmatrisen studerats genom att se om korrelationskoefficienterna antar värden nära -1 eller 1.

2.4.5 Heteroskedasticitet

---

² En korrelationskoefficient är det värde som speglar hur två variabler korrelerar med varandra, mellan -1 och 1 (Dougherty 2011, s. 22)

Heteroskedasticitet innebär att variansen för residualerna är olika för olika observationer. Homoskedastiska residualer, det vill säga när residualvariansen är samma för alla observationer, är ett av antagandena för en effektiv OLS-estimering (Dougherty 2011, ss. 281-283). Heteroskedasticitet är särskilt vanligt när man har *cross-sectional data*³ (Verbeek 2012, s. 98), vilket datamaterialet i denna studie räknas som. Datamaterialet har testats för heteroskedasticitet genom *Whites test* i eViews där hypoteserna är följande:

H_0 = Homoskedasticitet.

H_1 = Heteroskedasticitet.

Ett lågt P-värde på Whites test innebär förkastning av nollhypotesen. Ett högt P-värde på testet innebär att nollhypotesen inte kan förkastas och att inga åtgärder mot heteroskedasticitet behöver tas (Dougherty 2011, ss. 286-287).

2.4.6 Interaktionsvariabel

Vid en regressionsanalys studeras effekten av en variabel på en annan. Ibland kan dock en variabels inverkan variera mellan olika grupper. Exempelvis kan man tänka sig att arbetslöshetens inverkan på hemlösheten kan variera beroende på om det är allians- eller vänsterstyre i kommunen. Även om variabeln Arbetslöshet visar sig icke signifikant, så kan den ha skilda signifikanser beroende på om man studerar arbetslösheten i en kommun med allians- eller vänsterstyre. Detta kan studeras genom att lägga till en variabel med produkten av Arbetslöshet och Vänsterstyre (A_VS) samt en variabel med produkten av Arbetslöshet och Alliansstyre (A_AS), och sedan utföra regressionsanalysen på samma sätt som innan men med dessa variabler inkluderade. Denna metod kallas för att man lägger till en interaktionsvariabel (Dougherty 2011, s. 241), och kommer alltså att visa om det finns någon skillnad vad gäller arbetslöshetens påverkan på hemlösheten mellan kommuner med olika politiska majoriteter.

---

³ Cross-sectional data är data med observationer från en viss tidpunkt (Dougherty 2011, s. 110)

3. Teori

I syfte att analysera hemlösheten i Sverige kommer hemlöshetens bestämningsfaktorer att analyseras med grund i relevant teori. De individuella och strukturella faktorer som kan påverka hemlösheten presenteras och slutligen redovisas tidigare forskning.

Det finns en mängd bakomliggande faktorer som kan påverka hemlösheten, varav de som vanligen diskuteras är de individuella orsakerna (Swärd 2008, s. 143). De faktorer som individer inte kan påverka på egen hand, även kallade strukturella orsaker, är också viktiga att ta hänsyn till (Boverket 2010a, s. 13). En dualistisk uppdelning av de faktorer som kan påverka hemlösheten kan i vissa fall vara bristfällig då en del faktorer kan anses tillhöra både den individuella och den strukturella gruppen, exempelvis arbetslöshet. Denna indelning kommer trots det att användas då den anses förklara hemlösheten på ett tydligt och lättöverskådligt sätt.

3.1 Individuella orsaker

Individuella problem är vanliga bland hemlösa människor (SOU 2012, s. 4). De individuella problem som oftast nämns i tidigare forskning är missbruksproblem, psykisk eller fysisk ohälsa, arbetslöshet samt beroende av ekonomiskt bistånd. Även individer med utländsk bakgrund kan ha en nackdel på den ordinarie bostadsmarknaden då de kan bli diskriminerade (Socialstyrelsen 2011, s. 23). Det viktigaste för att människor ska få en bostad är, enligt hemlöshetssamordnaren Michael Anefur, att de bör ha ett arbete för att kunna betala bostaden och en utbildning för att kunna få arbetet (Anefur 2013, intervju).

3.1.1 Arbetslöshet

För att få en bostad krävs ofta att du har en inkomst, vilket i sin tur, i de flesta fall, kräver ett arbete. Om det inte finns ett obegränsat antal boenden i en kommun riskerar de med sämst förutsättningar, det vill säga individer som saknar arbete, att slås ut (Swärd 2008, s. 145). Arbetslöshet ses ofta som ett individuellt problem, då bristen på arbete kan ses som

en följd av individers brist på utbildning eller ambition. Brist på arbete kan även ses som ett problem som uppstått på grund av den ekonomiska strukturen, då brister i arbetsmarknaden gör det svårare för individer att få jobb (Swärd 2008, s. 147). I Socialstyrelsens hemlöshetsundersökning 2011, konstaterades att brist på inkomst, det vill säga arbete, är vanligt bland Sveriges hemlösa (Socialstyrelsen 2011, s. 34).

3.1.2 Ekonomiskt bistånd

En individs ekonomiska situation, exempelvis för en människa som är beroende av ekonomiskt bistånd, påverkar dennes möjlighet att erhålla och behålla en bostad (Socialstyrelsen 2011, s. 23). Man kan tänka sig att ekonomiskt bistånd ofta är en följd av arbetslöshet, men så behöver fallet inte alltid vara. Även individer med arbete kan vara i behov av olika sorter av ekonomiska bistånd (Socialstyrelsen 2013, ss. 85-87). Ekonomiskt bistånd nämns ofta som orsak till hemlöshet då detta kan leda till att individer utestängs från bostadsmarknaden eftersom att många hyresvärdar inte accepterar det som giltig inkomst (Socialstyrelsen 2011, s. 72). Viktigt att notera är dock att ekonomiskt bistånd även kan vara ett medel för att motverka hemlösheten, vilket gör det svårt att dra slutsatser kring huruvida ekonomiskt bistånd är en orsak till hemlösheten eller en följd av den.

3.1.3 Missbruk

Missbruk diskuteras ofta som en bidragande faktor till hemlösheten, av till synes logiska skäl. Om du är beroende av alkohol eller andra substanser är det troligt att detta påverkar din sociala situation på ett flertal sätt, inklusive din kapacitet att söka eller behålla en bostad. Att vara beroende av missbruk ses som en individuell brist. Människor i missbruk vill ofta ha en bostad men klarar inte av att leva upp till de krav som ställs och hamnar därför enkelt utanför både arbets- och bostadsmarknaden (Swärd 2008, s. 145). Även missbruk, liksom ekonomiskt bistånd, kan vara en följd av hemlösheten.

3.1.4 Ohälsa

En individs hälsa kan vara viktig när det gäller exempelvis att söka arbete och bostad. En individ som missbrukar någon form av substans riskerar vräkning, diskriminering och

bristande arbetsmöjligheter. En fysiskt eller psykiskt sjuk person kan lida av samma risker, men för en sjuk person kan även bostadsbehovet se annorlunda ut. Exempelvis kan det finnas ett behov av särskilt anpassade bostäder, vilket kan medföra svårigheter när det gäller att erhålla en bostad (Socialstyrelsen 2011, s. 23). Individer med dåliga förutsättningar, där psykisk- och fysisk ohälsa räknas, har ofta svårt att konkurrera och riskerar därav att slås ut vid lågkonjunktur (Swärd 2008, s. 145).

3.1.5 Utländsk bakgrund

Migration kan anses vara en orsak till hemlöshet då det påverkar risk för rasism och diskriminering (Socialstyrelsen 2011, s. 23). Socialstyrelsen hävdar att, beroende på vart en person ursprungligen kommer ifrån, desto svårare eller lättare är det att komma in på både bostads- och arbetsmarknaden (Stockholms Stadsmission 2012, s. 10). Andelen hemlösa med utländsk bakgrund är störst i Malmö, där 52 procent av de hemlösa i staden är utrikes födda (Socialstyrelsen 2011, s. 53).

3.2 Strukturella orsaker

Människor kan befinna sig i bostadslöshet utan att ha individuella problem (Boverket 2010a, s. 14). En del forskare menar att det ofta är de individuella orsakerna som försätter människor i hemlösheten och sedan de strukturella orsakerna som gör att människor har svårt att ta sig ur den (Swärd 2008, s. 94).

Bostadsmarknaden är en strukturell faktor, likväl som politisk majoritet i kommunen och befolkningsstorlek. Den politik som förs har bland annat effekt på inkomstfördelningen i samhället (Lindvall & Rothstein 2010, s. 79) och som tidigare nämnts är inkomst en viktig faktor när det gäller att få och behålla en bostad.

3.2.1 Politik

De strukturella orsaker som påverkar hemlösheten kan bero på hur samhället är utformat (Stockholms Stadsmission 2012, s. 10). Här kan man tänka sig att de personer som styr i samhället har möjlighet att påverka hemlösheten. Det hemlöshetsmotverkande arbetet

som sker lokalt kommer ofta "nedifrån", via gräsrotsbyråkraterna, i stället för genom politiska beslut (Löfstrand 2005, s. 314). Detta kan leda till att politisk majoritet får en mindre inverkan på hemlösheten. Det är dock de ledande politikerna som har makten att bestämma hur och i vilken utsträckning gräsrotsarbetet får skötas, vilket gör att även om lokala tjänstemän har möjlighet att påverka så är arbetet i praktiken begränsat (Löfstrand 2005, s. 323).

3.2.2 Befolkningsstorlek

En del forskare hävdar att risken för hemlöshet ökar vid flytt till en storstadskommun med stor bostadsbrist (Swärd 2008, ss. 150-158). Det tycks finnas en trend för fler hemlösa i stora städer, även om hemlösheten har blivit alltmer förekommande i hela landet (Socialstyrelsen 2011, ss. 49-50). Flest hemlösa finns i storstäderna Malmö, Göteborg och Stockholm, som år 2005 tillsammans stod för 42 procent av hemlösheten i Sverige (Swärd 2008, s. 158).

3.2.3 Bostadsmarknaden

Enligt Boverket räcker det inte att enbart fokusera på individuella problem när det gäller hemlöshet (Boverket 2010a, s.14). En rimlig orsak till att hemlösheten är stor på vissa håll kan vara att tillgången till lediga bostäder är låg. På en marknad där det råder brist på bostäder tenderar uthyrningskraven att vara striktare och det kan leda till att fler nekas hyreskontrakt (Boverket 2010a, s. 19). Vid arbetet mot hemlöshet är därför en tydlig bild av hur läget på bostadsmarknaden ser ut av vikt (SOU 2012, s. 4).

Bostadspolitik har förskjutits från statens ansvar till lokal nivå, där den sekundära bostadsmarknaden blivit det viktigaste medlet (Löfstrand 2005, s. 19). En sekundär bostadsmarknad kännetecknas av att individer som inte har tillgång till förstahandskontrakt får hyra bostäder i andra hand av Socialtjänsten (SOU 2000:14, s. 128). Viktigt att notera är att individer som tilldelas boende av Socialtjänsten fortfarande definieras som hemlösa i situation 3. Den sekundära bostadsmarknaden kan alltså inte ses som en direkt lösning på hemlösheten, men ett andrahandskontrakt kan dock vara ett steg på vägen till ett förstahandskontrakt (SOU 2000:14, s. 131).

3.3 Tidigare forskning kring hemlöshetens orsaker

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi drog under 90-talet slutsatsen att kommuners politiska färg och hemlöshetens utsträckning inte hade något samband. Undersökningen gjordes år 1999 med ett urval på 12 svenska kommuner. De kom med andra ord fram till att en vänsterstyrd kommun har problem med hemlöshet i lika stor utsträckning som en kommun med högerstyre eller skiftande majoritet (DS 1999:46, ss. 9-24).

En liknande undersökning gjordes av Blid år 2008, där slutsatsen var att kommuner med socialistisk majoritet bidrog till en bättre täckning av bostadsbehovet. Något samband mellan politisk styrning och effekten på hemlöshetsantalet hittades dock ej heller denna gång (Blid 2008, s. 57). I denna undersökning fastställdes det att både strukturella och individuella faktorer, definierat som hyresnivå och psykiska problem, påverkar hemlöshetens omfattning (Blid 2008, s. 63). Blid använde sig av regressionsanalys med sju stycken oberoende variabler varav fyra stycken visade sig signifikanta. De signifikanta variablerna var befolkningsstorlek, antal människor i psykiatrisk vård, avstånd till närmaste tätort samt hyresnivån (Blid 2008, s. 57).

I en undersökning av Boverket år 2010, fastställdes det att brist på bostäder leder till att fastighetsägare kan ställa högre krav på de som söker bostad på grund av ökad efterfrågan. Läget på bostadsmarknaden ökar med andra ord hyresvärdarnas tendenser att inte vilja hyra ut till sökanden som exempelvis har betalningsanmärkningar eller skulder (Boverket 2010). Detta innebär att det är rimligt att tänka sig att arbetslösa och bostadssökande som är beroende av ekonomiskt bistånd kan löpa en högre risk att bli utan bostad än sökande med stadiga arbetsinkomster. Detta behöver dock nödvändigtvis inte innebära att ökad bostadsbrist direkt leder till ökad hemlöshet. Exempelvis kan man tänka sig att hemlösa i dessa fall kan flytta till en annan ort med bostadsöverskott och på så sätt undkomma hemlösheten.

Socialstyrelsen gjorde år 2005 en enkätundersökning där de frågade uppgiftslämnare om vad de ansåg vara de främsta orsakerna till hemlösheten. Missbruksproblem, ohälsa,

betalningsanmärkningar, arbetslöshet och bostadsbrist i kommunen ansågs då vara några av orsakerna (Socialstyrelsen 2005, s. 47). Viktigt att anmärka här är att de orsaker som sades vara bidragande till hemlösheten endast är baserade på åsikter från individer som arbetar med hemlöshetsfrågor och därav har insikt i problemet.

En stor del av forskningen kring hemlösheten är från USA. Den amerikanska organisationen *National Coalition for the Homeless*, skriver exempelvis att fattigdom, svårigheter att få jobb och bostadsbrist är stora bidragande faktorer till hemlösheten (NCH 1), vilket inte är helt olikt den svenska forskningens slutsatser. Sverige är dock mer ekonomiskt jämlikt än USA (Lindvall & Rothstein 2010, s. 19) och Sverige har ett större fokus på socialt skydd och omfördelning av inkomster (DS 1999:46, s. 18) vilket gör det svårt att dra slutsatser om situationen i Sverige genom denna forskning.

3.3.1 Hur detta arbete skiljer sig från tidigare forskning

En hel del studier om vad som påverkar hemlösheten har gjorts. Som tidigare nämnt, visade en undersökning som gjordes under 90-talet att det inte något samband mellan hemlösheten och politisk majoritet (SOU 1999:46 s. 9). Detta resultat kan dock inte längre anses aktuellt då analysen utfördes för fjorton år sedan och mycket, bland annat hur hemlöshet definieras, har förändrats sedan dess.

Blids undersökning år 2008 visade att fyra av de sju oberoende variabler han utförde analysen på var signifikanta. Dessa variabler var befolkningsstorlek, avstånd till närmaste tätort, antal människor i psykiatrisk vård samt hyresnivån (Blid 2008, s. 57). Att återigen undersöka om dessa samband är signifikanta kan antingen stärka Blids resonemang eller motsätta sig det. Då analysen i denna uppsats grundar sig på hemlöshetsstatistik från 2011, och både definitionen och omfattningen av hemlösheten har förändrats (Socialstyrelsen 2011, s. 16), är en ny undersökning av intresse och nya resultat kan eventuellt uppstå.

Ökade satsningar för att motverka hemlöshetsproblemet, bland annat genom att tillsätta en hemlöshetssamordnare i regeringen (SOU 2012, s. 4), gör att ett eventuellt samband mellan politisk styrning och hemlöshet känns aktuellt att undersöka på nytt, trots att

inget samband mellan den oberoende variabeln och hemlösheten har hittats av tidigare nämnda forskare.

4. Empiri

I detta avsnitt motiveras valet av variabler, tillsammans med hypoteser och deskriptiv statistik för var och en, samt utelämnade variabler och svagheter i modellen.

4.1 Variabler och datamaterial

Med grund i bakomliggande teori valdes tio stycken oberoende variabler ut för att förklara hemlösheten. De variabler som undersökts är Vänsterstyre, Alliansstyre, Konkurrens, Arbetslöshet, Befolkningsmängd, Bostadsmarknaden, Ekonomiskt bistånd, Missbruk, Sjuktalet samt Utländsk bakgrund. En redovisning av hur variablerna förhåller sig till varandra samt statistiska mått hittas i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Deskriptiv statistik för samtliga variabler, inklusive statistik för hemlöshet

Variabel	N	Medelvärde	Median	Std. Avvikelse	Max	Min
Hemlöshet	80	0,0032	0,0027	0,1891	0,009	0,0003
Vänsterstyre	80	0,2125	0	0,4091	1	0
Alliansstyre	80	0,5375	1	0,4986	1	0
Konkurrens	80	0,2375	0	0,4256	1	0
Arbetslöshet	80	0,0377	0,0386	0,0099	0,0659	0,0167
Befolkning	80	82 603	55 646	108 518	847 073	31 143
Bostadsmarknad	80	0,35	0	0,477	1	0
Ekonomiskt bistånd	80	986	926	437	2400	103
Missbruk	80	0,0008	0,0007	0,0004	0,0026	0
Sjuktalet	80	0,067	0,067	0,0081	0,088	0,046
Utländsk bakgrund	80	0,1818	0,1615	0,0918	0,5321	0,0508

Variablerna Vänsterstyre, Alliansstyre, Konkurrens och Bostadsmarknad är dummyvariabler, vilket innebär att observationerna antingen har värdet 0 eller 1. Samtliga siffror, förutom siffror för dummyvariablerna, Sjuktalet, Ekonomiskt bistånd samt Befolkning, är mätta i procent. Observationerna för Hemlöshet är i denna tabell inte multiplicerade med 100, enligt avsnitt 2.3, och speglar alltså de verkliga observationerna.

Genom att studera tabellen ser man att det högsta värdet för befolkningsmängden är 847 073 och det lägsta värdet är 31 143. Detta är en relativt stor spridning mellan de observerade värdena. Samma sak gäller för variabeln Ekonomiskt bistånd, där det högsta värdet är 2 400 och det lägsta 103. För att utjämna observationerna och förhoppningsvis erhålla bättre estimat, har den naturliga logaritmen av variablerna Ekonomiskt bistånd och Befolkning använts.

4.1.1 Politisk styrning

För att undersöka om politisk styrning har någon effekt på hemlösheten sorterades kommunerna in i fyra olika grupper; Vänsterstyre, Alliansstyre, Blocköverskridande och Maktskifte. Under Vänsterstyre räknas de kommuner som haft en sådan majoritet från åtminstone år 2006 till och med 2013. De kommuner som haft Alliansstyre år 2006-2013 går under kategorin Alliansstyre och de som haft blocköverskridande styre 2006-2013 går under kategorin Blocköverskridande. Övriga kommuner, som alltså haft en skiftande majoritet under åren går under kategorin Maktskifte. Kommuner som antingen haft en blocköverskridande majoritet eller genomgått ett maktskifte utgör cirka 25 % av urvalet. Datamaterialet för politisk styrning i kommunerna är hämtat från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL 1).

För att praktiskt genomföra en analys på detta material användes dummyvariabler, eftersom att dessa faktorer är kvalitativa och således inte mätbara i siffror. Användandet av dummyvariabler är klokt om man har två olika grupper i datamaterialet som man vill undersöka skillnader på, exempelvis män och kvinnor (Dougherty 2011, s. 224). Praktiskt innebär det att man tilldelar de olika grupperna varsin siffra, 0 eller 1, där gruppen med siffran 0 kallas för referenskategori. Det är vanligt att välja den mest dominanta kategorin som referenskategori. Om man väljer att inkludera fler dummyvariabler än så blir det omöjligt att tolka regressionskoefficienterna och detta kallas för dummyfällan (Dougherty 2011, ss. 230-236). För att undvika dummyfällan skapades två förklarande variabler; Vänsterstyre och Högerstyre. För variabeln Vänsterstyre gavs de kommuner som haft vänsterstyre under 2006-2013 siffran 1 och de kommuner som haft antingen alliansstyre, maktskifte eller blocköverskridande styre tilldelades siffran 0. För variabeln Högerstyre

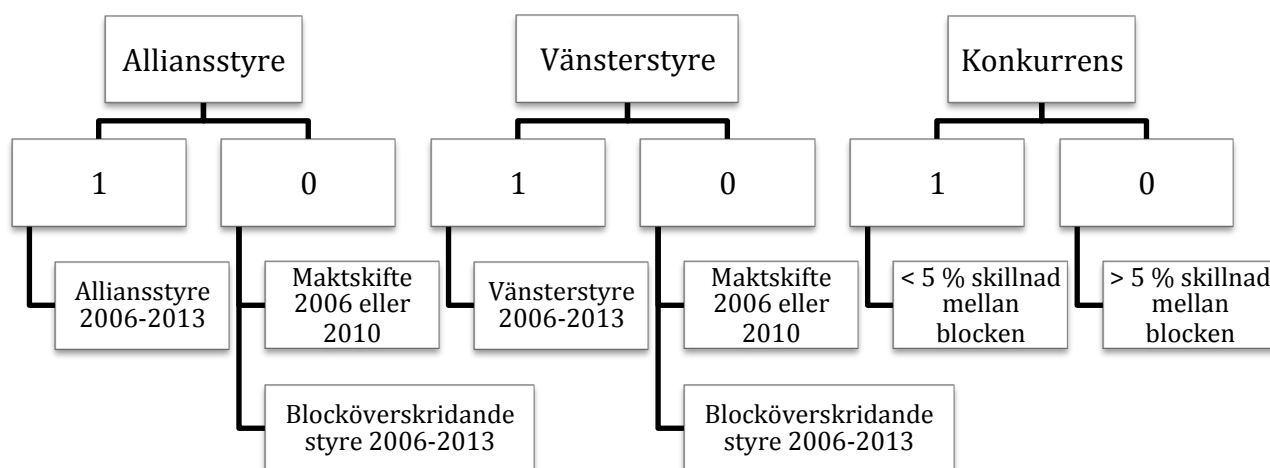
gavs de kommuner som haft alliansstyre under 2006-2013 siffran 1 och övriga siffran 0. Hypotesen för Vänsterstyre är att det finns ett positivt samband mellan de kommuner som haft vänsterpolitisk majoritet och hemlösheten. En liknande hypotes ställs upp för Alliansstyre; det finns ett positivt samband mellan kommuner med alliansstyre och hemlösheten.

Utöver detta skapades en till variabel som kallats för Konkurrens. Röstandelarna från valet 2006 (Valnämnden 1) och 2010 (Valnämnden 2) samlades in i syfte att kunna dra slutsatser om huruvida graden av politisk konkurrens i en kommun har någon effekt på hemlösheten eller inte. För varje kommun räknades summan av röstandelarna för de två olika blockens partier ut och sedan räknades differensen mellan dem ut. För en vänsterstyrd kommun räknades Vänsterpartiets och Socialdemokraternas röster. För en alliansstyrd kommun räknades Moderaternas, Centerpartiets, Folkpartiets och Kristdemokraternas röster. En del kommuner styrs även av mindre partier, men dessa har valts att ej tas med i beräkningen (se avsnitt 4.2). Slutligen beräknades ett medelvärde för skillnaden mellan blockens röstandelar mellan år 2006 och 2010, för att få en genomsnittlig bild av skillnaden mellan blocken.

Variabeln Konkurrens gjordes sedan till en dummyvariabel där 1 indikerar att det skiljde mindre än 5 procentenheter mellan blocken i genomsnitt under valen 2006 och 2010, och 0 indikerar att det skiljde mer än 5 procentenheter. Hypotesen är att det finns ett positivt samband mellan hemlösheten och kommuner där skillnaden i röstandelar mellan blocken understiger fem procent.

I figuren nedan sammanfattas de tre dummyvariablerna Vänsterstyre, Alliansstyre och Konkurrens.

Figur 1. Dummyvariabler för mätning av politisk styrning

4.1.2 Arbetslöshet

Datamaterialet för Arbetslöshet speglar öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd i procent av befolkningen år 2010 (Arbetsförmedlingen 1). Med grund i teorin i avsnitt 3.1.1, väntas arbetslösheten påverka hemlösheten. Nollhypotesen är således att det inte finns något samband mellan arbetslösheten och hemlösheten och mothypotesen är att ett positivt samband finns.

4.1.3 Befolkningsmängd

När man studerar hemlöshetens utsträckning (se Bilaga 8.7) kan man ana en tendens för en ökad hemlöshet i större städer. På grund av att observationerna för befolkningsmängden har en stor spridning har den naturliga logaritmen för variabeln räknats ut och regression har utförts på denna. Detta förhindrar en eventuell snedvridning av resultatet på grund av stora befolkningskillnader mellan kommuner.

Hypotesen, som grundas i teorin, är att det finns ett positivt samband mellan befolkningsmängd och hemlösheten.

4.1.4 Läget på bostadsmarknaden

Läget på bostadsmarknaden för Sveriges kommuner undersöktes år 2010 av Boverket. Kommunerna fick där svara på en enkät där syftet var att se om kommunen ansåg sig ha

överskott, brist eller balans på bostadsmarknaden (Boverket 2010b, s. 54). Detta datamaterial har använts i analysen och har, på grund av dess kvalitativa natur, formaterats till en dummyvariabel. Dummyvariabeln Bostadsmarknad är kodad 0 för kommuner med bostadsbrist och 1 för kommuner med balans eller överskott på bostadsmarknaden. Med grund i teorin förväntas koefficienten för Bostadsmarknad vara negativ, eftersom balans eller överskott på marknaden förväntas minska hemlösheten i en kommun. Hypotesen är således att det finns ett negativt samband mellan läget på bostadsmarknaden och hemlöshet.

4.1.5 Ekonomiskt bistånd

Statistiken för ekonomiskt bistånd, mätt i kronor per invånare i kommunen, kommer från Statistiska Centralbyråns årsbok för kommuner 2010. Med ekonomiskt bistånd menas medel som kommunerna betalar ut till invånare som behöver ekonomiskt stöd (SCB 2). Eftersom att observationerna för denna variabel ansågs ha en stor spridning, med ett minsta värde på 103 och ett högsta värde på 2400, har den naturliga logaritmen för observationerna beräknats innan regressionsanalysen gjorts. Detta innebär att man vid en regression kan säga hur en procentenhets ökning i ekonomiskt bistånd per invånare påverkar andelen hemlöshet, i stället för hur en enhets ökning i kronor per invånare påverkar. Då det senare ansågs ge väldigt små koefficienter, var även det en anledning till att den naturliga logaritmen beräknats. Hypotesen är att det finns ett samband mellan ekonomiskt bistånd i kronor per invånare och hemlösheten.

4.1.6 Missbruk

När kartläggningen av hemlösheten gjordes år 2011 hade en omstrukturering av missbruksvården skett sedan den tidigare mätningen år 2005. Denna omstrukturering ledde till att ett minskat antal individer numera vistas på institution, då öppenvård i allt större utsträckning sker (Socialstyrelsen 2011, s. 55). Eftersom att variabeln missbruk innehåller data som speglar antal personer i frivillig institutionsvård under året 2010 (Socialstyrelsen 2010), är det rimligt att tänka sig att den omstrukturering som skett skulle kunna bidra till andra resultat än vad som tidigare observerats för denna variabels inverkan på hemlösheten. Hypotesen är således att missbruk har en positiv effekt på hemlösheten.

4.1.7 Sjuktalet

Sjuktalet speglar antal utbetalda dagar med sjukpenning år 2010, för registrerade försäkrade i åldrarna 16-64 (Försäkringskassan 1). Hypotesen grundar sig i teorin och är att det finns ett positivt samband mellan sjuktalet och hemlösheten, och nollhypotesen är att inget samband finns.

4.1.8 Utländsk bakgrund

Datamaterialet för Utländsk bakgrund är taget från Statistiska Centralbyrån och speglar andel invånare i kommunerna med utländsk bakgrund år 2010 (SCB 3). Utländsk bakgrund är definierat som individer födda utomlands eller födda i Sverige med två utländska föräldrar (SCB 4). Koefficienten för variabeln förväntas vara positiv, då hypotesen är att en högre andel invånare i en kommun med utländsk bakgrund bidrar till en högre andel hemlösa. Denna hypotes grundas i teorin i avsnitt 3.1.5.

4.2 Utelämnade variabler och modellens svagheter

Om man vid multipel regressionsanalys utelämnar en eller flera variabler som borde inkluderats eftersom att de förklarar den beroende variabeln, kan det leda till att resultatet blir icke-väntevärdesriktigt. Detta kallas för *omitted variabel bias* (Dougherty 2011, ss. 250-25). Risken för detta problem har minskats genom att inkludera ett flertal variabler som enligt teorier har en effekt på hemlösheten, men utelämnning av variabler kan fortfarande vara ett problem, vilket i värsta fall innebär att estimaten inte är fullständigt väntevärdesriktiga.

Ett val att inte inkludera variabler som speglar socialtjänstens arbete för att motverka hemlösheten i kommunerna har gjorts, då inget datamaterial från 2010 med information om kommuners insatser hittades. Att kommunernas insatser kan ha en effekt på hemlösheten utesluts alltså inte och är inte ett område som täcks i denna studie. Politisk majoritet kan dock, till viss del, ses som en spegling av kommunernas arbete då

kommuner med olika majoriteter kan tänkas implementera olika policyförändringar som påverkar de bostadslösas situationer.

Sjuktalet speglar antalet utbetalda sjukdagar med sjukpenning, vilket innebär att all ohälsa i kommunerna inte är inkluderat i datamaterialet. Denna avgränsning gjordes då ingen statistik över andelen invånare med psykisk eller fysisk ohälsa under 2010 hittades. Således har ett antagande gjorts om att utbetalda sjukdagar, istället för andelen sjuka, speglar kommunernas ohälsa.

Då Miljöpartiet har varierat mellan att vara en del av allians- och vänsterstyre under åren 2006-2013, har jag inte räknat med Miljöpartiets röstandelar i beräkningen av skillnad i röstandelar mellan de politiska blocken. Detta antagande är baserat på mönster i data över maktfördelning i svenska kommuner (SKL 1) och gäller endast variabeln Konkurrens.

Det kan vara svårt att se till exakta siffror i kartläggningarna. Ett problem kan vara att de kommuner som lägger ned mest tid och resurser i arbetet för bekämpning av hemlösheten också visar upp ett större antal hemlösa. Anledningen till det, kan vara att de har gjort mer utförliga mätningar och eventuellt också för att hemlösa människor som lever i kommuner som inte tillhandahåller god service inte ser lika stor anledning att vända sig till myndigheterna för hjälp.

5. Resultat

I detta avsnitt redovisas resultatet tillsammans med kommentarer. Resultaten kommer att analyseras och sammanfattas och svar på hypoteserna kommer att ges.

5.1 Förord till resultat och analys

En signifikansnivå på 5 % har använts vid analyserna. Då jag syftar till att få de bästa estimaten har även P-värden som överstigit 5-procentsnivån accepterats i vissa modeller.

Regressionstabellerna som redovisas är gjorda på basis av de tabeller som framställts i eViews och de ursprungliga tabellerna finns tillgängliga som bilagor.

Koefficienterna för de oberoende variablerna vars naturliga logaritm har använts vid regressionsanalysen, tolkas som att en procentuell enhets ökning eller minskning i den oberoende variabeln ger absolut förändring i andelen hemlösa. För de övriga variablerna, med ett undantag för dummyvariablerna och Sjuktalet, gäller samma tolkning eftersom att variablernas observationer är i procentandelar. Koefficienterna för de dummyvariabler som visar statistisk signifikans tolkas som att en enhets ökning, det vill säga ett skifte i observationsgrupp (exempelvis ett skifte från brist på bostadsmarknaden till balans/överskott), ger en absolut förändring i hemlösheten. Sjuktalets koefficient tolkas som att en enhets ökning i antalet utbetalda dagar med sjukpenning, ger en absolut förändring i hemlösheten.

Eftersom att observationerna för Hemlöshet har multiplicerats med 100 för att undvika många decimaler i resultaten, måste således koefficienterna divideras med 100 för att en korrekt tolkning ska kunna göras.

5.2 Regressionsanalys

De resultat som tillkom efter regressionsanalys med samtliga variabler redovisas i tabellen nedan.

Tabell 2. Resultat av regression med samtliga variabler

Variabel	Koefficient	Standardfel	T-Statistik	P-värde
Intercept	-1,4141	0,3506	-4,0336	0,0001
Vänsterstyre	0,0951	0,0483	1,9711	0,0526
Alliansstyre	0,093	0,0436	2,1306	0,0366
Konkurrens	0,028	0,0421	0,6636	0,5091
Arbetslöshet	2,1171	2,394	0,8844	0,3795
(log) Befolkning	0,0772	0,0324	2,3797	0,0200
Bostadsmarknad	-0,0317	0,0371	-0,8523	0,3969
(log) Ekonomiskt bistånd	0,0979	0,04478	2,0475	0,0443
Missbruk	-11,7634	35,4696	-0,3316	0,7411
Sjuktalet	-0,0123	1,9568	-0,0063	0,9950
Utländsk bakgrund	0,4429	0,2054	2,1559	0,0345

$R^2 = 0,5896$
N = 80

Genom att endast titta på P-värden i tabellen avläses att de variabler som är signifikanta på 5-procentsnivån är Alliansstyrelsen, Befolkning, Ekonomiskt bistånd samt Utländsk bakgrund. P-värdet för variabeln Vänsterstyrelsen ligger nära signifikansnivån, på 5,26 %, och kommer därav att tas med vid ytterligare regressionsanalys. För variablerna Konkurrens, Arbetslöshet, Bostadsmarknad, Missbruk och Sjuktalet återfinns inget signifikant samband med hemlösheten, då deras P-värden långt överskrider 5-procentsnivån.

I tabellen avläses en determinationskoefficient, R^2 , på cirka 59 %. Detta värde anses högt och tyder på att de inkluderade variablerna förklarar 59 % av hemlösheten.

5.2.1 De slutliga regressionerna

Genom att minska antalet variabler och endast utföra analysen på de variabler som är signifikanta har jag en förhoppning att risken för felkällor minskas (Dougherty 2011, s. 251). I tabell 3 nedan går det att studera vad som händer med resultaten när de variabler som ej visat sig signifikanta utesluts. Från tabell 2 avläses att de icke signifikanta variablerna är: Konkurrens, Arbetslöshet, Bostadsmarknad, Missbruk och Sjuktalet. Önskvärt är att de signifikanta variablernas värden är mer korrekta estimerat genom denna uteslutning.

Tabell 3. Regression med signifikanta variabler

Variabel	Koefficient	Standardfel	T-Statistik	P-värde
Vänsterstyrelsen	0,0978	0,0457	2,1377	0,0358
Alliansstyrelsen	0,0772	0,0383	2,0177	0,0472
(log) Befolkning	0,0775	0,0294	2,6361	0,0102
(log) Ekonomiskt bistånd	0,1132	0,0363	3,1186	0,0026
Utländsk bakgrund	0,5113	0,1851	2,7619	0,0072
Intercept	-1,4605	0,2989	-4,8863	0,0000

$R^2 = 0,5782$
N = 80

Från denna tabell avläses att samtliga variabler som visade sig signifikanta vid regression med tio variabler fortfarande visar signifikans. Variabeln Vänsterstyrelsen, som tidigare hade

ett P-värde på 0,0526, har nu ett P-värde på 0,0358. Detta innebär att samtliga variabler nu är signifikanta på 5-procentsnivån. Determinationskoefficienten, R^2 , är cirka 58 % och ungefär lika hög som vid regression med samtliga variabler, vilket tyder på en väl anpassad regression.

P-värdet för variabeln Utländsk bakgrund blev lägre vid denna regression än vid regressionsanalys där samtliga variabler var inkluderade. Variabeln är nu signifikant på en 1-procentig signifikansnivå, vilket innebär att man med ungefär 99 % säkerhet kan säga att andelen i befolkningen med utländsk bakgrund ökar andelen hemlösa.

Koefficienten för Utländsk bakgrund är 0,005113 och tolkningen är att en ökning på en enhet i Utländsk bakgrund, det vill säga en procent, ökar hemlösheten i genomsnitt med ungefär 0,5 procentenheter, allt annat lika⁴.

Dummyvariabeln Vänsterstyre har en koefficient på 0,000978. Detta tolkas som att kommuner med vänsterstyre i genomsnitt har cirka 0,1 % större andel hemlöshet än kommuner med blocköverskridande styre eller kommuner som haft maktskifte under åren 2006-2013. För dummyvariabeln Alliansstyre råder ett P-värde på 0,0472 och en koefficient på 0,000772. Detta tolkas som att kommuner med Alliansstyre ökar andelen hemlösa i en kommun med i genomsnitt cirka 0,08 %, jämfört med kommuner med maktskifte eller blocköverskridande majoritet.

Ekonomiskt bistånd visar ett P-värde på 0,0026 och en koefficient på 0,001132. Detta resultat säger att ju mer ekonomiskt bistånd en kommun betalar ut, desto högre andel hemlösa har den kommunen. Koefficienten tolkas som att hemlösheten i genomsnitt ökar med cirka 0,01 procent för varje procentenhets ökning i ekonomiskt bistånd, allt annat lika.

Befolkningsvariabeln har ett P-värde på 0,0102, vilket innebär att befolkningsmängdens inverkan på hemlösheten är signifikant. Koefficienten för Befolkning är 0,000775, vilket

---

⁴ Allt annat lika, även kallat *ceteris paribus*, innebär att alla andra variabler hålls konstanta (Bergh & Jakobsson 2010, s. 65).

tolkas som att en procentenhets ökning i befolkningsmängden ökar hemlösheten med i genomsnitt cirka 0,08 procentenheter, allt annat lika.

Vid regression med interaktionsvariablerna, Arbetslöshet multiplicerat med Vänsterstyre (A_VS) och Arbetslöshet multiplicerat med Alliansstyre (A_AS), gick det ej att påvisa någon signifikans. Variabeln A_VS fick ett P-värde på 0,6907 och variabeln A_AS fick ett P-värde på 0,7351. Detta innebär att vi inte kan dra några slutsatser kring huruvida arbetslösheten påverkar hemlösheten på olika sätt i kommuner med olika politiska majoriteter. En tabell med denna regression återfinns i uppsatsen som en bilaga.

5.2.2 Övriga test

Materialet testades för multikolinjäritet genom att ta fram en korrelationsmatris för samtliga variabler.

Tabell 4. Korrelationsmatris

	VS	AS	B	K	A	BM	E	M	S	U
VS	1									
AS	-0,56	1								
B	0,148	-0,004	1							
K	0,213	-0,484	0,117	1						
A	0,406	-0,509	0,122	0,332	1					
BM	0,132	-0,265	-0,106	0,083	0,349	1				
E	0,39	-0,394	0,459	0,396	0,712	0,188	1			
M	0,12	-0,226	0,081	0,091	0,125	0,124	0,14	1		
S	-0,033	-0,109	-0,22	0,026	0,113	0,039	-0,050	0,071	1	
U	0,101	0,04	0,319	0,086	0,259	-0,222	0,502	0,121	-0,125	1

I tabellen avläses att den högsta korrelationen återfinns mellan variablerna Alliansstyre och Vänsterstyre med en korrelation på -0,56. Ingen hög korrelation mellan de individuella variablerna finns och således behöver inga åtgärder mot multikolinjäritet tas.

Datamaterialet har även testats för heteroskedasticitet genom Whites test och det gick att konstatera att materialet inte lider av heteroskedasticitet, då P-värdet hamnade på 99 % vilket är långt ifrån signifikant. Inga åtgärder för att bekämpa heteroskedasticitet har därför behövt tas. Whites test återfinns i uppsatsen som en bilaga.

5.3 Slutsats och sammanfattning

Det finns statistiskt signifikanta samband mellan hemlösheten och vänster- och alliansstyre, ekonomiskt bistånd i kronor per invånare, befolkningsmängd samt andel med utländsk bakgrund. Samtliga har en positiv inverkan på andelen hemlöshet, vilket stämmer överens med hypoteserna. Ingen åtgärd har behövt tas mot multikolinjaritet eller heteroskedasticitet då inget av dessa problem hittades i materialet. Det går ej heller att påvisa någon skillnad vad gäller arbetslöshetens effekt på hemlösheten mellan kommuner med olika politiska majoriteter.

5.4 Svar på hypoteser

Av de hypoteser som ställdes upp i avsnitt 4.1 visade sig fem av dem vara sanna. Variablerna Vänsterstyre, Alliansstyre, Befolkning, Ekonomiskt bistånd samt Utländsk bakgrund har en statistiskt signifikant effekt på hemlösheten. Effekten var positiv i enighet med hypoteserna. Regressionsanalys på de övriga variablerna visade ingen statistisk signifikans och hypoteserna för dessa variabler stämde således inte.

5.5 Analys av resultat

Att missbruk inte signifikant korrelerar med hemlösheten kan bero på att missbruk kan vara en följd av hemlösheten, snarare än en orsak. En stor andel av Sveriges hemlösa lider av missbruk, närmare 13 000 av samtliga hemlösa i Sverige (Socialstyrelsen 2011, s. 34), men det behöver ej nödvändigtvis betyda att det är missbruket i sig som orsakat hemlösheten. En annan anledning till att missbruk inte signifikant korrelerar med hemlösheten kan vara, enligt hemlöshetssamordnaren Michael Anefur, att myndigheterna är vana att hantera dessa personer. När det gäller utlandsfödda svenskar är de inte lika vana (Anefur 2013, intervju), vilket kan vara en anledning till varför en procentenhets ökning i Utländsk bakgrund ser ut att öka hemlösheten med i genomsnitt cirka 0,5 procentenheter.

Att Sjuktalet ej visade någon statistisk signifikans kan bero på att observationerna endast speglar antal utbetalda sjukdagar med sjukpenning och inte samtliga individer med ohälsa i Sverige. Vidare kan man tänka sig att arbetet med hanteringen av de sjuka som behöver särskilda boenden eller hjälp med boende helt enkelt fungerar väl. Av de cirka 34 000 hemlösa som registrerats i Sverige har ungefär 15 000 psykiska eller fysiska besvär (Socialstyrelsen 2011, s. 34), men genom denna undersökning går det inte att fastställa att psykisk eller fysisk ohälsa leder till en ökad risk för hemlöshet.

Läget på bostadsmarknaden visade ingen signifikant inverkan på hemlösheten. Det går således inte att dra några slutsatser om att kommuner med brist på bostäder har mer hemlöshet än kommuner med överskott eller balans. Detta säger emot hypotesen och skulle eventuellt kunna bero på att de bakomliggande faktorer som hindrar vissa individer från att få en bostad, inte är annorlunda beroende på hur läget på bostadsmarknaden ser ut. P-värdet för Arbetslöshet visade att det inte går att fastställa något signifikant samband mellan andelen arbetslösa och andelen hemlösa. Detta motsäger hypotesen och tolkas som att arbetslöshet helt enkelt inte innebär en signifikant ökad risk för att bli utan bostad.

Att variabeln Konkurrens inte var signifikant säger att det inte går att säkerställa något samband mellan politisk konkurrens och hemlöshet. Med andra ord går det inte att påvisa att kommuner där det skiljde mindre än fem procentenheter mellan blocken vid valen 2006 och 2010 har någon högre hemlöshet än motsvarigheten. Att variablerna Vänsterstyre och Alliansstyre däremot var signifikanta säger å andra sidan att kommuner som har vänster- eller alliansstyre (och har haft det under de senaste sju åren), har större problem med hemlöshet än kommuner som haft skiftande majoriteter. Dessa kommuner, som antingen har blocköverskridande styre eller har genomgått ett maktskifte under de senaste sju åren, kan sägas ha en högre konkurrens mellan blocken. Denna konkurrens är dock inte konkurrens i det avseende att det skiljt mindre än fem procent mellan blocken vid valen, utan betyder endast att det inte har varit ett och samma blockestyre under sju års tid. Därav kan detta resultat tolkas som att politiska partier som har en relativt säker och ohotad position i en viss kommun, ser ut att ha större problem med hemlöshet.

I enighet med teorin går det att visa att utländsk bakgrund har en effekt på hemlösheten. Detta kan tänkas bero på att kommuner inte arbetar tillräckligt effektivt med integrering och att individer med utländskt ursprung ofta utsätts för diskriminering. Denna diskriminering kan bidra till svårigheter att få ett arbete och i sin tur svårigheter att erhålla en bostad. En annan möjlig förklaring till varför utländsk bakgrund visar en positiv effekt på hemlösheten kan vara att en del av de med utländsk bakgrund kan ha problem med att söka bostad på grund av språkbarriärer eller på grund av att systemet för att söka bostad kan anses främmande för en andel av dem.

Befolkningsmängden visade, som väntat, en positiv effekt på hemlösheten. Detta kan tolkas som att hemlösheten är större i kommuner där befolkningsmängden är stor. En anledning till detta kan vara att det finns brist på medel för att bekämpa hemlösheten i dessa kommuner samt att dessa i kommuner i större utsträckning präglas av andra faktorer som har inverkan på hemlösheten, exempelvis en ökad andel invånare med utländsk bakgrund. Variabeln för ekonomiskt bistånd visar också en positiv effekt på hemlösheten och som tidigare nämnt kan detta bero på att ekonomiskt bistånd ofta inte ses som en accepterad inkomstkälla vid ansökan om bostad (Socialstyrelsen 2011, s. 72). Ekonomiskt bistånd bör också ses som en följd av hemlösheten, det vill säga att kommuner med en högre andel hemlöshet betalar ut mer ekonomiskt bistånd. Detta innebär att den effekt som variabeln ser ut att ha på hemlösheten också kan vara en effekt som hemlösheten har på Ekonomiskt bistånd. Eftersom att datamaterialet för hemlösheten är från 2011 och materialet för ekonomiskt bistånd är från 2010, skulle ett sådant förhållande innebära att de som redan var hemlösa och erhöll ekonomiskt bistånd från kommunen år 2010, fortfarande var hemlösa år 2011 och således bidrog till den effekt som Ekonomiskt bistånd ser ut att ha haft på hemlösheten.

6. Diskussion

I detta avsnitt diskuteras de resultat som presenterats tidigare. Slutligen ges förslag till fortsatt forskning inom ämnet.

6.1 Diskussion kring resultatet

Eftersom att den ursprungliga regressionen, som inkluderade tio variablers effekt på hemlösheten, inte stämde överens med förväntad signifikans, fick den korrigeras. Slutligen visade den multipla regressionsanalysen att fem variabler var signifikanta.

En stark politisk majoritet, antingen vänster eller höger, under åren 2006-2013, ser ut att ha en positiv effekt på hemlösheten. Detta skulle kunna bero på att de styrande partierna i dessa kommuner känner en större trygghet i sina politiska positioner och således inte gör tillräckligt stora ansträngningar för att motverka hemlösheten. Partier i kommuner som däremot har haft maktskifte eller blocköverskridande majoritet under de senaste sju åren kan tänkas känna en större osäkerhet inför sina politiska positioner. Man kan även tänka sig att när de olika blocken samarbetar, vilket de kan ha varit tvungna att göra i större utsträckning i dessa kommuner, åstadkommer de bättre resultat. Om ett och samma block har haft en majoritet under en lång tid är det inte helt orimligt att tänka sig att innovativt tänkande och bekämpningsarbetet avstannar en aning i jämförelse.

Det faktum att en enhets ökning i Utländsk bakgrund ser ut att öka hemlösheten med cirka 0,5 procentenheter i genomsnitt, kräver vidare diskussion. Man kan tänka sig att det kan finnas något annat som samverkar med individer med utländsk bakgrund som i sin tur påverkar hemlösheten, exempelvis bristande språkkunskaper eller möjligtvis ökade tendenser att, under korta tidsperioder, bo inneboende hos vänner eller familj (som i sin tur innebär att individen räknas som hemlös i situation fyra). Detta skulle innebära att det inte är individernas utländska bakgrunder i sig som ökar risken för hemlöshet, utan snarare andra egenskaper som i grunden troligtvis är vanligare hos individer som har utländska bakgrunder. Som tidigare nämnt, är det troligt att även diskriminering och rasism ligga till grund för den ökade risken för hemlöshet. Denna diskriminering kan göra det svårare för individerna att erhålla både ett arbete och en bostad.

Att ekonomiskt bistånd påverkar hemlösheten var ett väntat resultat. Det är, som tidigare nämnt, viktigt att tänka på att det även kan vara hemlösheten i sig som ökar det ekonomiska biståndet som kommuner betalar ut. Utöver detta bör man även ha i åtanke att de individer som lever på ekonomiskt bistånd ofta gör detta av en bakomliggande anledning. En del av dessa individer kan tänkas ha diverse olika hinder eller individuella egenskaper som gör det svårare att erhålla en bostad, exempelvis avsaknad av arbete

eller utbildning. Precis som vid analysen av utländsk bakgrund ovan, kan det alltså finnas andra faktorer som samverkar med Ekonomiskt bistånd. Med andra ord går det ej att dra slutsatsen att det är det ekonomiska biståndet i sig som har en effekt på hemlösheten.

Befolkningsstorlekens inverkan på hemlösheten kan bero på en mängd olika faktorer. En eventuellt bidragande faktor kan vara att det finns en allmän tro bland hemlösa människor att större städer kan erbjuda mer hjälp, exempelvis i form av ett större utbud av härbärgen eller fler människor som kan bidra ekonomiskt. Andelen hemlösa som befinner sig i akut hemlöshet, situation 1, är nämligen flest i stora städer (Socialstyrelsen 2011, s. 52). Detta kan även bero på att det i större städer ofta finns fler offentliga utrymmen, exempelvis tunnelbane- och busstationer, där de som befinner sig i denna hemlöshetskategori kan ta skydd.

Trots att det inte gick att påvisa någon signifikant effekt av läget på bostadsmarknaden kan man tänka sig att det kan vara dyrare att erhålla en bostad om staden har många invånare. Det är exempelvis dyrare att erhålla en enrumslägenhet i Stockholms kommun än i en liten kommun i norra Sverige, vilket gör att korta andrahandskontrakt eller inneboenden hos familj eller vänner, som kännetecknar hemlösa i situation 4, kan bli mer aktuellt. En annan tänkbar orsak till att befolkningsmängden visade sig signifikant kan vara att det hemlöshetsförebyggande arbete som sker i kommunerna är mer bristfällig i större kommuner, eftersom att antalet människor som arbetar med hemlöshetsfrågor kanske inte alltid procentuellt motsvarar befolkningens storlek.

De individuella orsakerna till hemlösheten som har diskuterats i denna studie kan även vara orsakade av hemlösheten i sig. Missbruk, exempelvis, är något som kan tänkas bli ett problem, eller åtminstone bli ett större problem, efter att individen har försatts i hemlöshet. Befolkningsstorleken är troligtvis inte något som kommunerna kan påverka, men i och med att politisk styrning bevisligen har en effekt på hemlösheten visar denna studie att det finns en viss möjlighet för kommunerna att påverka problemets utsträckning. Genom fortsatt motverkande arbete och mer forskning kring hemlösheten kommer man förhoppningsvis att kunna se en minskande hemlöshet i svenska kommuner i framtiden. Att fastställa vilka faktorer som orsakar hemlösheten är en av

grundförutsättningarna för att bekämpa detta problem som tyvärr existerar i allt för stor utsträckning i dagens samhälle.

6.2 Förslag till vidare forskning

Om kartläggningen av hemlöshetens utveckling görs regelbundet och definitionen för hemlösheten inte förändras drastiskt, blir förhoppningsvis resultaten jämförbara över tiden. Detta skulle innebära nya möjligheter för fortsatt forskning. Att studera hemlöshetens orsaker med datamaterial från flera år skulle troligtvis ge andra och mer tillförlitliga resultat.

Utöver detta finns även möjlighet att inkludera andra variabler i undersökningen. De variabler som studerats här är de som ansetts relevanta med grund i tidigare forskning, men med andra motiveringar kan andra samband möjligen finnas. Studier som innehåller variabler som speglar kommunernas arbete mot hemlösheten hade kunnat vara av intresse, förutsatt att datamaterial för detta hittas.

7. Referenser

Anefur, Michael, 2013. Nationell hemlöshetssamordnare. Intervju, 10 december 2013.

Arbetsförmedlingen 1 = Arbetsförmedlingen, 2010. *Öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, andelar av befolkningen*. [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.val.se/val/val2006/slutlig/K/rike/delar.html>. Hämtdatum: 2013-12-01

Bergh, Andreas & Jakobsson, Niklas, 2010. *Modern Mikroekonomi. Marknad, Politik och Välfärd*. Uppl. 1. Norge: Nordstedts förlag.

Blid, Mats, 2008. *Ett folkhem för alla? – Kommunala insatser mot hemlöshet*. Östersund: Mittuniversitetet.

Boverket 2010a. *Trösklar på bostadsmarknaden: Om hemlöshet som ett bostadsmarknadsproblem*.

Boverket, 2010. [Elektronisk] Tillgänglig:

http://www.boverket.se/Global/Webbokhandel/Dokument/2010/Trosklar_till_bostadsmarknad_en.pdf. Hämtdatum: 2011-11-06.

Boverket 2010b. *Bostadsmarknaden 2010-2011, med slutsatser från bostadsmarknadsenkäten 2010*. Boverket, 2010. [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.boverket.se/Global/Webbokhandel/Dokument/2010/BME-2010.pdf>. Hämtdatum: 2011-11-18.

Boverket 2010c. *Bostadsmarknadsanalys för Gotlands län 2010*. Boverket, 2010. [Elektronisk]

Tillgänglig: <http://www.boverket.se/Global/Boende/Dokument/BMA%202010/Gotland.pdf>.

Hämtdatum: 2013-11-26.

Dahmström, Karin, 2011. *Från datainsamling till rapport – att göra en statistisk undersökning*.

Uppl. 5:1. Polen: Studentlitteratur.

Försäkringskassan 1 = Försäkringskassan, 2010. *Sjuktalet efter kommun och åldersgrupp, 2001-*.

[Elektronisk] Tillgänglig:

[https://www.forsakringskassan.se/wps/portal/statistik/sjuk/ohalsomatt/sjuktalet/!ut/p/b0/04_Sj9CPykyssy0xPLMnMz0vMAfGjzOKNDQ0MLJ0MHQ38A1ycDTyDvP2dzdyNjB1DjPQLsh0VAUEk52U!/.](https://www.forsakringskassan.se/wps/portal/statistik/sjuk/ohalsomatt/sjuktalet/!ut/p/b0/04_Sj9CPykyssy0xPLMnMz0vMAfGjzOKNDQ0MLJ0MHQ38A1ycDTyDvP2dzdyNjB1DjPQLsh0VAUEk52U!/) Hämtdatum: 2011-11-05.

Lindvall, Johannes & Rothstein, Bo, 2010. *Vägar till välstånd, sambandet mellan demokrati och marknadsekonomi*. Uppl. 1. Stockholm: SNS Förlag.

NCH 1 = National Coalition for the Homeless, 2009. *Why are people homeless?* [Elektronisk]

Tillgänglig: <http://www.nationalhomeless.org/factsheets/why.html>. Hämtat 2013-11-28.

Rosen, S. Harvey & Gayer, Ted, 2010. *Public Finance*. Uppl. 9. Singapore: McGraw-Hill.

SCB 1 = Statistiska Centralbyrån, 2010. *Folkmängd i riket län och kommun 2010*. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/25788/2013M09/Helarsstatistik---Kommun-lan-och-rikt/Folkmangd-i-rikt-lan-och-kommuner-31-december-2010-och-befolkningsforandringar-2010/>. Hämtdatum: 2011-11-27.

SCB 2 = Statistiska Centralbyrån, 2010. *Årsbok för Sveriges kommuner 2010 - tabell 20*. http://www.scb.se/statistik/publikationer/OE0114_2010A01_BR_OE01BR1001.pdf. Hämtdatum: 2011-11-20.

SCB 3 = Statistiska Centralbyrån, 2010. *Sveriges befolkning, kommunala jämförelsetal, 31 december 2010*. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Befolkningens-sammansattning/Befolkningsstatistik/25788/25795/>. Hämtdatum: 2011-11-18.

SCB 4 = Statistiska Centralbyrån, 2010. *Beskrivning av statistiken*. [Elektronisk] Tillgänglig: http://www.scb.se/Statistik/BE/BE0101/dokument/BE0101_BS_2010.pdf. Hämtdatum: 2013-12-19.

SKL 1 = Sveriges kommuner och landsting, *Maktfördelning och valresultat i kommuner och landsting 2010*. [Elektronisk] Tillgänglig: http://www.skl.se/vi_arbetar_med/demokrati/310val/valresultat_2010. Hämtdatum: 2013-11-05.

Socialstyrelsen 2005. *Hemlöshet i Sverige 2005 - Omfattning och karaktär*. Socialstyrelsen, 2006. [Elektronisk] Tillgänglig: http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/9724/2006-131-16_200613116.pdf. Hämtdatum: 2013-11-12.

Socialstyrelsen 2010. *Tabell över Missbruk 2010. Antal personer i frivillig institutionsvård under året efter län*. Socialstyrelsen, 2010. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2011/2011-9-10>. Hämtdatum: 2013-11-04.

Socialstyrelsen 2011. *Hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden 2011 – omfattning och karaktär*. Socialstyrelsen, 2011. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18523/2011-12-8.pdf>. Hämtdatum: 2013-11-02.

Socialstyrelsen 2013. *Ekonomiskt bistånd - Handbok för Socialtjänsten*. Socialstyrelsen, 2013. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19145/2013-6-23.pdf>. Hämtdatum: 2013-12-01

SOU 1999:46, 1999. *Bostad sökes – En ESO-rapport om de hemlösa i Folkhemmet*. Stockholm: Nordstedt.

SOU 2000:14, 2000. *Adressat okänd. Om hemlöshetens bakgrund, orsaker och dynamik*. Stockholm: Nordstedt.

SOU 2012, 2012. *Samordning för att motverka och förebygga hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden*. Västerås: Edita Västra Aros.

Stockholms Stadsmission 2012. *Hemlös 2012. Stockholms Stadsmissions årliga hemlöshetsrapport*. Stockholm: Stadsmission, 2012. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.stadsmissionen.se/Global/Om%20oss/Press/Dokument/Heml%C3%B6s%202012.pdf>. Hämtdatum: 2013-11-23

Swärd, Hans, 2008. *Hemlöshet*. Uppl. 2:1. Polen: Studentlitteratur.

Valnämnden 1 = Allmänna val 17 september 2006. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.val.se/val/val2006/slutlig/K/rike/delar.html>. Hämtdatum: 2013-12-01

Valnämnden 2 = Statistik – Val 2010. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.val.se/val/val2010/statistik/>. Hämtdatum: 2013-12-01

Verbeek, Marno, 2012. *A Guide to Modern Econometrics*. Uppl. 4. United Kingdom: John Wiley & Sons Ltd.

8. Appendix

8.1 Gauss-Markov antaganden:

1. Modellen är linjär i parametrar och korrekt specificerad: $Y = \beta_1 + \beta_2 X + u$
2. Alla x_i är olika
3. Väntevärdet för residualerna är noll
4. Homoskedasticitet råder för residualerna
5. Residualerna är inte korrelerade med varandra
6. Residualerna är normalfördelade

(Dougherty 2011, ss. 111-114)

8.2 Regression med samtliga variabler

Dependent Variable: HEMLOSHET__

Method: Least Squares

Date: 12/17/13 Time: 10:35

Sample: 1 82

Included observations: 82

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
VANSTERSTYRE__1__VANSTE	0.001490	0.227226	0.006556	0.9948
ALLIANSSTYRE__1__ALLIAN	0.143346	0.167844	0.854041	0.3960
ROSTANDEL_VARIABEL__1__	0.028863	0.044081	0.654768	0.5148
__LOG__BEFOLKNING	0.077487	0.033714	2.298401	0.0246
BOSTADSMARKNAD_JAN_2010__	-0.030878	0.037817	-0.816516	0.4170
__LOG__EKONOMISKT_BISTAND	0.100522	0.053074	1.893980	0.0624
ARBETSLOSA____2010____AV	2.439064	4.423093	0.551439	0.5831
MISSBRUK__	-12.35516	35.94498	-0.343724	0.7321
SJUKTALET____2010	0.128426	1.999567	0.064227	0.9490
UTLANDSK_BAKGRUND____AND	0.402984	0.225514	1.786958	0.0783
A_X_VS	2.049751	5.129957	0.399565	0.6907
A_X_AS	-1.379521	4.060215	-0.339766	0.7351
C	-1.451704	0.377036	-3.850300	0.0003
R-squared	0.592917	Mean dependent var	0.320934	
Adjusted R-squared	0.522120	S.D. dependent var	0.201076	
S.E. of regression	0.139002	Akaike info criterion	-0.964198	
Sum squared resid	1.333185	Schwarz criterion	-0.582645	
Log likelihood	52.53212	Hannan-Quinn criter.	-0.811010	
F-statistic	8.374876	Durbin-Watson stat	2.354115	
Prob(F-statistic)	0.000000			

8.3 Regression med signifikanta variabler

Dependent Variable: HEMLOSHET__

Method: Least Squares

Date: 12/17/13 Time: 10:33

Sample: 1 82

Included observations: 82

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
VANSTERSTYRE__1__VANSTE	0.097774	0.045737	2.137745	0.0358
ALLIANSSTYRE__1__ALLIAN	0.077226	0.038275	2.017651	0.0472
_LOG__BEFOLKNING	0.077501	0.029400	2.636089	0.0102
_LOG__EKONOMISKT_BISTAND	0.113217	0.036304	3.118552	0.0026
UTLANDSK_BAKGRUND____AND	0.511340	0.185144	2.761855	0.0072
C	-1.460515	0.298903	-4.886259	0.0000
R-squared	0.578159	Mean dependent var	0.320934	
Adjusted R-squared	0.550407	S.D. dependent var	0.201076	
S.E. of regression	0.134825	Akaike info criterion	-1.099320	
Sum squared resid	1.381515	Schwarz criterion	-0.923219	
Log likelihood	51.07212	Hannan-Quinn criter.	-1.028618	
F-statistic	20.83257	Durbin-Watson stat	2.293900	
Prob(F-statistic)	0.000000			

8.4 Korrelationsmatris

Coefficient Covariance Matrix											
	VANSTERST...	ALLIANSSTY...	ROSTANDE...	ARBETSLO...	BEFOLKNIN...	BOSTADSM...	EKONOMIS...	MISSBRUK__	SJUKTALET...	UTLANDSK...	C
VANSTERST...	0.002364	0.001068	0.000318	-0.009038	-5.88E-10	0.000100	-3.09E-07	0.038146	0.008958	-2.21E-05	-0.001119
ALLIANSSTY...	0.001068	0.002250	0.000819	0.025652	-9.45E-10	7.49E-05	1.62E-07	0.352064	0.005488	-0.002093	-0.002972
ROSTANDE...	0.000318	0.000819	0.001978	0.004931	8.50E-11	0.000147	-6.92E-07	0.047155	0.001248	0.000533	-0.000757
ARBETSLO...	-0.009038	0.025652	0.004931	6.895642	9.93E-08	-0.022977	-0.000103	5.046644	-0.785394	-0.023935	-0.118418
BEFOLKNIN...	-5.88E-10	-9.45E-10	8.50E-11	9.93E-08	3.22E-14	8.94E-10	-5.67E-12	-5.49E-07	5.91E-08	1.12E-09	-4.25E-09
BOSTADSM...	0.000100	7.49E-05	0.000147	-0.022977	8.94E-10	0.001484	-3.78E-07	-0.192998	0.006663	0.002980	-0.000285
EKONOMIS...	-3.09E-07	1.62E-07	-6.92E-07	-0.000103	-5.67E-12	-3.78E-07	4.82E-09	8.19E-05	3.57E-06	-6.56E-06	7.84E-07
MISSBRUK__	0.038146	0.352064	0.047155	5.046644	-5.49E-07	-0.192998	8.19E-05	1476.462	-6.721253	-1.378225	-0.833237
SJUKTALET...	0.008958	0.005488	0.001248	-0.785394	5.91E-08	0.006663	3.57E-06	-6.721253	4.160629	0.043006	-0.267463
UTLANDSK...	-2.21E-05	-0.002093	0.000533	-0.023935	1.12E-09	0.002980	-6.56E-06	-1.378225	0.043006	0.050188	-0.003674
C	-0.001119	-0.002972	-0.000757	-0.118418	-4.25E-09	-0.000285	7.84E-07	-0.833237	-0.267463	-0.003674	0.025653

8.5 Whites test för heteroskedasticitet

Heteroskedasticity Test: White

F-statistic	0.228095	Prob. F(10,69)	0.9926
Obs*R-squared	2.559951	Prob. Chi-Square(10)	0.9900
Scaled explained SS	6.656967	Prob. Chi-Square(10)	0.7574

Test Equation:

Dependent Variable: RESID^2

Method: Least Squares

Date: 12/14/13 Time: 13:51

Sample: 1 80

Included observations: 80

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	0.015861	0.030312	0.523251	0.6025
VANSTERSTYRE__1__VANSTE^2	0.011638	0.017044	0.682799	0.4970
ALLIANSSTYRE__1__ALLIAN^2	0.011796	0.015826	0.745394	0.4586
ROSTANDEL_VARIABEL__1__^2	0.000689	0.015495	0.044462	0.9647
ARBETSLOSA__2010__AV^2	-6.230781	10.92066	-0.570550	0.5702
BEFOLKNING_2010^2	-1.98E-14	6.95E-14	-0.284467	0.7769
BOSTADSMARKNAD_JAN_2010_^2	-0.005349	0.012679	-0.421851	0.6744
EKONOMISKT_BISTAND_2010_^2	4.77E-09	8.86E-09	0.538597	0.5919
MISSBRUK_^2	111.1775	5669.093	0.019611	0.9844
SJUKTALET__2010^2	0.668432	5.067937	0.131894	0.8955
UTLANDSK_BAKGRUND__AND^2	-0.113880	0.145644	-0.781904	0.4369
R-squared	0.031999	Mean dependent var	0.017077	
Adjusted R-squared	-0.108291	S.D. dependent var	0.045437	
S.E. of regression	0.047834	Akaike info criterion	-3.115072	
Sum squared resid	0.157880	Schwarz criterion	-2.787543	
Log likelihood	135.6029	Hannan-Quinn criter.	-2.983756	
F-statistic	0.228095	Durbin-Watson stat	2.113933	
Prob(F-statistic)	0.992612			

8.6 Regressionsanalys med interaktionsvariabler

Dependent Variable: HEMLOSHET__
 Method: Least Squares
 Date: 12/17/13 Time: 10:35
 Sample: 1 82
 Included observations: 82

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
VANSTERSTYRE__1__VANSTE	0.001490	0.227226	0.006556	0.9948
ALLIANSSTYRE__1__ALLIAN	0.143346	0.167844	0.854041	0.3960
ROSTANDEL_VARIABEL__1__	0.028863	0.044081	0.654768	0.5148
__LOG__BEFOLKNING	0.077487	0.033714	2.298401	0.0246
BOSTADSMARKNAD_JAN_2010_	-0.030878	0.037817	-0.816516	0.4170
__LOG__EKONOMISKT_BISTAND	0.100522	0.053074	1.893980	0.0624
ARBETSLOSA__2010__AV	2.439064	4.423093	0.551439	0.5831
MISSBRUK__	-12.35516	35.94498	-0.343724	0.7321
SJUKTALET__2010	0.128426	1.999567	0.064227	0.9490
UTLANDSK_BAKGRUND__AND	0.402984	0.225514	1.786958	0.0783
A_X_VS	2.049751	5.129957	0.399565	0.6907
A_X_AS	-1.379521	4.060215	-0.339766	0.7351
C	-1.451704	0.377036	-3.850300	0.0003
R-squared	0.592917	Mean dependent var	0.320934	
Adjusted R-squared	0.522120	S.D. dependent var	0.201076	
S.E. of regression	0.139002	Akaike info criterion	-0.964198	
Sum squared resid	1.333185	Schwarz criterion	-0.582645	
Log likelihood	52.53212	Hannan-Quinn criter.	-0.811010	
F-statistic	8.374876	Durbin-Watson stat	2.354115	
Prob(F-statistic)	0.000000			

Bilaga 8.7 Andelen hemlösa i kommunerna, sorterat efter kommunstorlek

KOMMUN	Hemlöshet %
Stockholm	0,004792
Göteborg	0,006427
Malmö	0,007964
Uppsala	0,008959
Linköping	0,003347
Norrköping	0,003699
Helsingborg	0,006797
Jönköping	0,003925
Umeå	0,003204
Lund	0,003177
Huddinge	0,003304
Eskilstuna	0,004849
Gävle	0,006186
Halmstad	0,003431
Nacka	0,001964
Södertälje	0,007861
Botkyrka	0,006573
Växjö	0,005747
Kristianstad	0,001446
Haninge	0,004451
Kungsbacka	0,001706
Luleå	0,005945
Skellefteå	0,002205
Solna	0,003405
Järfälla	0,004818
Sollentuna	0,002599
Täby	0,001913
Karlskrona	0,001734
Kalmar	0,002468
Möln dal	0,003182
Östersund	0,003686
Varberg	0,002669
Norrtälje	0,000963
Trollhättan	0,002769
Örnsköldsvik	0,002397
Uddevalla	0,002776
Skövde	0,001148
Hässleholm	0,003453
Borlänge	0,003980
Lidingö	0,000909
Tyresö	0,003074

Trelleborg	0,002132
Landskrona	0,005632
Kungälv	0,003758
Sigtuna	0,001975
Falkenberg	0,002951
Piteå	0,000538
Upplands Väsby	0,004938
Enköping	0,002088
Österåker	0,001923
Ängelholm	0,000914
Värmdö	0,008485
Lerum	0,002359
Lidköping	0,001130
Alingsås	0,002831
Västervik	0,002513
Partille	0,002537
Härreda	0,001712
Vellinge	0,000961
Värnamo	0,002193
Strängnäs	0,001357
Danderyd	0,001245
Falköping	0,002221
Karlshamn	0,001445
Västerås	0,003221
Örebro	0,004894
Borås	0,003708
Sundsvall	0,004471
Karlstad	0,003032
Falun	0,002355
Nyköping	0,003234
Motala	0,002193
Sundbyberg	0,001838
Sandviken	0,001354
Vänersborg	0,001764
Hudiksvall	0,002442
Mark	0,000650
Katrineholm	0,002590
Eslöv	0,000348
Gotland	0,002026

(Socialstyrelsen 2011, ss. 111-119)